

Rassenvergelijking zomerkoolzaad

EH 0405

Door: W.van Geel (PPO) en H.Floot

Doel en opzet van de proef

Zomerkoolzaad is gemakkelijker in te passen in het bouwplan dan winterkoolzaad. De opbrengst is echter lager dan van winterkoolzaad. Op verzoek van HPA onderzoekt PPO het perspectief van de zomerkoolzaadteelt in Nederland, met name voor wat betreft de opbrengstpotentie.

Belangrijk aspect bij de teelt is de keuze van een geschikt ras. Omdat er in Nederland nauwelijks zomerkoolzaad wordt geteeld en ook niet bekend is welke rassen onder de Nederlandse groeiomstandigheden goed presteren, zijn vier Duitse zomerkoolzaadrassen met elkaar vergeleken. Het betrof de rassen Heros, Lambada, Lisonne en Licosmos.

De vergelijking is uitgevoerd op proefboerderij Ebelsheerd en op proefboerderij Vredepeel. De rassen zijn op beide locaties neergelegd in een volledig gewarde blokkenproef in vier herhalingen.

Algemene gegevens:

Gewas	zomerkoolzaad
Voorvrucht	wintergerst
Bodemgegevens	pH-KCl 7,4; o.s. 4,1%; CaCO ₃ 2,2%; lutum 44%; afslibbaar 61-70%; Pw 24; K-getal 36 (K-HCl 43)
Rassen	Heros, Lambada, Lisonne en Licosmos
Rijenafstand	12,5 cm
Zaai-/Plantmoment	2 april 2003
Zaaizaadhoeveelheid	140 zaden per m ²
Aantal parallellen	4
Veldjesgrootte	bruto : 3,2 x 18 m = 57,6 m ² netto : 3 x 18 m = 54 m ²
N-min 0-100 cm	20 januari: 18 kg N per ha
Bemesting	N: 27 feb: 108 kg N per ha P: 23 feb: 70 P ₂ O ₅ per ha K: geen
Onkruidbestrijding	19 feb: 5 l Roundup + 1 l olie per ha
Plaagbestrijding	14 april: 0,3 l/ha Decis 13 mei: 0,2 l/ha Decis
Ziektebestrijding	geen
Oogst	20 aug: van stam maaidorsen

Proefverloop en resultaten

Het zomerkoolzaad te Ebelsheerd is op 2 april gezaaid.

De opkomst was vrij laag, resulterend in voor zomerkoolzaad vrij lage plantgetallen (tabel 4). Voor een optimale zaadopbrengst is in zomerkoolzaad een hogere plantdichtheid vereist dan in winterkoolzaad. Het streven is een dichtheid van tenminste 75-80 planten per m².

Het ras Licosmos kwam duidelijk het beste op, gevolgd door Heros. Lisonne kwam het slechtste op.

Na opkomst volgde een lange, vrij droge periode in het voorjaar (van half april tot half juni), waardoor het gewas slecht groeide. Heros groeide het beste en achtereenvolgens Licosmos en Lambada. Lisonne groeide het slechtste.

Lisonne ontwikkelde zich ook langzamer dan de andere rassen, bloeide later en rijpte later af. De ontwikkelingssnelheid van de andere drie rassen verschilde niet of nauwelijks

Het gewas is 20 augustus direct van stam geoogst.

Tabel 4. Resultaten zomerkoolzaadrassen, Ebelsheerd 2004

Ras	Planten/ m ²	Opkomst-	Vochtgehalte	Tarragehalte	Zaadopbrengst (kg/ha; 9%)	Oliegehalte	Olie-opbrengst (kg/ha)
Heros	48	34%	18,3%	6,1%	2360	40,5%	960
Lambada	43	31%	23,3%	4,9%	2120	39,6%	840
Licosmos	58	41%	17,3%	5,9%	2010	41,4%	830
Lisonne	40	28%	18,2%	5,1%	1680	41,1%	690
Lsd	8	6%	2,0%	2,0	160	0,9%	80

De opbrengst was laag, zeker in vergelijking tot de topopbrengsten van het winterkoolzaad. Heros gaf de duidelijk hoogste zaad- en olieopbrengst en Lisonne de laagste (tabel 4). De zaad- en olieopbrengsten van Lambada en Licosmos zaten hier tussenin en verschilden niet significant van elkaar.

Het vochtgehalte van het geoogste zaad was aan de hoge kant. Het was bij Lambada duidelijk hoger dan bij de andere rassen. De verschillen in tarragehalte waren niet significant.

Licosmos had het hoogste oliegehalte in het zaad. Dit was significant hoger dan bij Heros en Lambada. Het oliegehalte bij Lambada was significant lager dan bij de andere drie rassen.

Discussie

De lage opbrengst te Ebelsheerd is een gevolg van een lage opkomst en met name een slechte groei in het voorjaar door de droogte. Dit ene proefjaar mag niet als representatief worden beschouwd voor de opbrengstpotentie van zomerkoolzaad in het Oldambt.

Gelet op de zaadopbrengst en het oliegehalte op de beide proeflocaties, kwam het ras Heros dit jaar als beste naar voren. Lisonne presteerde duidelijk het slechtste. In dezelfde proef te Vredepeel in 2003 waren de plantopkomst, gewasontwikkeling en zaadopbrengst bij Lisonne juist het beste van de vier rassen. Het is daardoor niet mogelijk om nu al een oordeel over Lisonne te vellen.